

Ім'я користувача:
Наталія Рябокiнь Полтава

ID перевірки:
1013369068

Дата перевірки:
05.01.2023 15:22:11 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
25.01.2023 13:39:56 EET

ID користувача:
100006299

Назва документа: маг Капіталова

Кількість сторінок: 39 Кількість слів: 8039 Кількість символів: 58801 Розмір файлу: 82.75 KB ID файлу: 1013139436

7.69% Схожість

Найбільша схожість: 2.82% з Інтернет-джерелом (<https://ukrbukva.net/page,5,117047-Semanticheskie-transformacii-gla..>)

7.58% Джерела з Інтернету 57 Сторінка 41

0.11% Джерела з Бібліотеки 1 Сторінка 41

3.41% Цитат

Цитати 4 Сторінка 42

Не знайдено жодних посилань

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 3

РОЗДІЛ I. ВИВЧЕННЯ МЕДІЙНОГО ТЕКСТУ ТА ДІСЛІВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У МЕЖАХ ПРАГМАСЕМАНТИКИ

1.1. Роль лінгвістики у вивченні тексту

Сучасний розвиток науки про мову пояснюється двома тенденціями, які постійно діють, протилежними за своїм напрямом. «З одного боку, все посилюється диференціація мовознавства, спеціалізація окремих його галузей, із іншого боку, виникає необхідність показати на тлі різноманітності існуючих напрямів досліджень єдність предмета нашої науки, обумовленого єдністю об'єкта: всі ці напрями вивчають різні прояви однієї й тієї ж людської мови. Ця необхідність веде до встановлення відповідностей між різними аспектами мови об'єкта, що вивчається, і, в кінцевому підсумку, до інтеграції мовознавства в єдину науку [Жантлєсова 1985: 14].

М.М. Кожина виділяє такі напрями лінгвістики тексту, як:

- 1) загальна теорія тексту із компонентів мови;
- 2) загальна лінгвістика тексту із рівнів мовної системи, сфер фразового рівня;
- 3) лінгвістика тексту, що вивчає окремий мовленнєвий твір, – лінгвістика конкретного тексту;
- 4) лінгвістика типології текстів.

Різні напрями тут експлікують різне визначення поняття «текст» [Шкірина 1979: 64].

Кількість робіт з лінгвістики тексту є значною мірою як у вітчизняній лінгвістиці, так і за кордоном. Автори робіт з лінгвістики тексту розглядають у своїх дослідженнях такі теоретичні питання, як когерентність тексту, принципи побудови тексту, граматичні категорії тексту та ін. При цьому саме поняття «текст» не має однозначного визначення, що призводить до появи різних підходів дослідження.

З існуючих визначень найточніше розкриває це визначення І.Р. Гальперин: «Текст є знятий момент мовотворчого процесу, поданий у вигляді конкретного твору, обробленого відповідно до стилістичних норм даного типу письмового (усного) різновиду мови; твір, що має заголовок, завершений по відношенню до змісту заголовка, що складається з взаємозумовлених частин і має цілеспрямованість і прагматичної установкою» [Гальперін 1977: 524].

Одним з ефективних способів вираження антропоцентричного змісту мовних явищ є використання в тексті дієслівних фразеологічних одиниць, оскільки вони є непрямо-похідними засобами позначення предметів, явищ, ситуацій, засобами вираження ставлення до них людини. Мовна природа та специфіка дієслівних фразеологічних одиниць зумовлює їх гармонійний зв'язок із прагматикою мовного спілкування та мовною свідомістю. Дієслівні фразеологічні одиниці реалізуються в комунікативно-прагматичній ситуації, що забезпечує адекватне розуміння адресатами мовного значення у структурі змістового висловлювання. Оскільки дослідженню піддаються дієслівні фразеологічні одиниці медійного дискурсу, то комунікативно-прагматична ситуація в медійних текстах може бути як: журналіст є інформантом, завдання якого полягає у поданні змісту думки в тексті, одиниці якого входять у взаємозв'язок і характеризуються смислової послідовністю. Текст – це результат взаємодії кодування та декодування, озвучування та розуміння певного повідомлення. Завдання адресата полягає у розумінні закодованої інформації, яка залежить від його прагнення переробляти та творчо інтерпретувати повідомлення.

Отже, медійний текст відбиває когнітивні інтенції мови як динамічної, системи, що є найважливішим засобом людського спілкування та пізнання. Автор тексту має на увазі знання цієї системи, співвіднесене з іншими знаннями, та вміння використовувати цю систему мовних актів, із яких складаються мовна особистість і сама мова.

1.2. Реалізація семантики дієслівних фразеологічних одиниць через контекст

Начасі увагу багатьох лінгвістів привертають проблеми взаємозв'язків фразеологічної одиниці та тексту, в якому вона функціонує. І це закономірно, «оскільки пізнати і виявити глибинні, сутнісні характеристики будь-якої мовної одиниці, зокрема і фразеологічної, можна лише вивчення її зв'язків із іншими одиницями в конкретному мовному творі – тексті» [Мизинова 1985: 122]. Стаючи складовою тексту, фразеологічна одиниця набуває певну текстову значимість, під якою розуміється сукупність функцій, виконуваних одиницями у масштабі тексту як щодо завершеного мовного твору, тобто передусім їх у висловленні основних категорій тексту» [Райхштейн 1983: 76].

«Важливість дослідження фразеологічних одиниць у контексті пояснюється тим, що облік контекстуальних умов доповнює аналіз фразеологічних одиниць, що спирається на словникові визначення фразеологізмів, і створює найповніше уявлення про специфіку фразеологічних одиниць у семантичному плані» [Степаненко 1984: 116].

Цей підхід до фразеології особливо яскраво виражений у роботах Н.Н. Амосової, яка запроваджує принцип контекстологічного аналізу фразеологічного фонду мови, показує різницю між двома чинниками реалізації слова (контекстом і мовної ситуацією) і дає визначення контексту: «Під контекстом розуміємо поєднання семантично реалізованого слова значення якого контекст вицленюється з вказівним мінімумом (тобто елементом мовного ланцюга, що несе необхідну семантичну вказівку)» [Амосова 1963: 28]. Н.М. Амосова виділяє два типи контексту: змінний та постійний. Під постійним контекстом розуміються фіксовані сполуки слів, у яких варіації компонентів у межах однієї й тієї ж семантичного результату взагалі виключені чи, за певних умов, максимально лімітовані.

У змінному контексті вказівний мінімум може змінюватись, утворюючи численні поєднання. Між одиницями постійного контексту (фраземами та

ідіомами) та одиницями змінного контексту знаходяться одиниці узуально обмеженого контексту (поєднання з маловалентними словами), вивчення яких, на її думку, має здійснюватись у рамках такої лінгвістичної дисципліни як контекстологія.

Щодо цього справедливим є зауваження М.М. Копиленка про те, що немає необхідності створювати нову лінгвістичну дисципліну – контекстологію [Копиленка 1965: 113]. Одиниці узуально обмеженого контексту, введені В. В. Виноградовим, повинні розглядатися в межах фразеології.

Реалізуючи певні значення фразеологічних одиниць, контекст сприяє встановленню різних семантичних зв'язків між цією фразеологічною одиницею та іншими лексичними одиницями. Розглядаючи фразеологічне значення як результат лінгвокреативного мислення, за Б.А. Серебренніковим вказуємо на те, що даний тип мислення включає ті елементи мовної свідомості, які спрямовані на породження нових мовних сутностей шляхом трансформації (насамперед смислової) вже наявних в мові одиниць [Серебренников 1988: 135].

Як результат лінгвокреативного мислення фразеологічне значення відображає світ людини шляхом міжрівневої взаємодії вже закріплених у даній мові семантичних одиниць. Цей факт дозволяє висловити думку про те, що поява фразеологічних одиниць у тих визначається смислової структурою висловлювання, що визначає її як елемент ситуативного змісту контексту. Отже, залучення фразеологічної одиниці в мовний акт є процес реалізації її значення. Процес мовленнєвого використання фразеологічних одиниць супроводжується співвідношенням його семантики зі значенням інших мовних елементів, тому семантичну актуалізацію слід розглядати як послідовне розгортання значення одиниць у тексті за допомогою співвіднесення з іншими елементами мови, об'єднаними загальною тематичною значимістю, однією мовною ситуацією. Семантично актуалізована фразеологічна одиниця, з урахуванням її смислового впливу на

контекст та конкретизації контекстом значення фразеологізму, здатна семантично орієнтувати смисловий зміст висловлювання в різних напрямках, чим повніше розгортання значення фразеологічних одиниць.

А.А. Ельгаров виділяє два типи реалізації значення фразеологізмів у контексті: наявність семантичних зв'язків фразеологічної одиниці з лексичними одиницями та відсутність семантичних зв'язків фразеологічних та лексичних одиниць [Ельгаров 1982: 228]. Останній випадок характеризується відсутністю формально виражених корелятивів фразеологізмів. Під кореляцією розуміється «взаємне відповідність, взаємозв'язок і зумовленість мовних елементів, побудовані виходячи з відносин тотожності і відмінності матеріальних чи функціональних властивостей елементів структури мови» [Ярцева 2002: 243]. Стаючи елементами тексту, фразеологічні одиниці перебувають у оточенні лексичних одиниць, які або виступають як актуалізатори [Кунин 1971: 6], або вступають із ними в корелятивні відносини [Беришвілі 1982: 57]. Відсутність корелятивів у відрізку тексту означає, що фразеологічна одиниця немає зв'язку з його семантикою. Просто ці зв'язки не зводяться до експліцитної кореляції фразеологічної одиниці з однією або декількома лексичними одиницями, вони стають імпліцитними; семантика фразеологічних одиниць немов «розчиняється» в семантиці всього контексту, бо незалежно від наявності корелятивів фразеологічної одиниці весь текст, що її оточує (мікротекст) описують одну ситуацію, розвивають одну тему [Москальська 1981: 84].

До комунікативного контексту відносять:

- лінгвістичні фактори, які включаються до процесу актуалізації змісту тексту та визначаються конкретно мовною системою;
- екстралінгвістичні фактори, що супроводжують мовну комунікацію, конкретну ситуацію, в якій проходить спілкування та комплекс соціальних та культурних умов, що становлять фон комунікативного акту.

Поєднання, формуючись у фразеологічні, набувають нового лексико-граматичного типу зв'язку. Фразеологічне значення фіксує у розумінні

результати інтелектуально-емоційного відображення не стільки світу предметів, скільки світу образного, емоційного, психічного. Фразеологічні одиниці набувають певне фразеологічне значення в залежності від навколишніх його лексичних одиниць і набуває взаємозв'язку з ними. Цей процес неможливий поза контекстом.

Задля реалізації деяких фразеологічних одиниць необхідний широкий контекст до тексту цілого літературного твору. Розрізняють три типи контексту:

- 1) внутрішньо фразовий контекст, виражений словом чи групою слів;
- 2) фразовий контекст, виражений пропозицією;
- 3) надфразовий контекст, виражений двома чи більше реченнями.

Під кореляцією розуміється «взаємна відповідність, взаємозв'язок і зумовленість мовних елементів, побудованих на основі тотожності і відмінності матеріальних чи функціональних якостей елементів структури мови» [Ярцева 2002: 243]. Відсутність корелятивів значить, що фразеологічні одиниці немає зв'язку з його семантикою. Просто ці зв'язки стають імпліцитними.

У лінгвістиці розрізняють кореляційні (контекст, є прямі чи непрямі кореляти) і некореляційні контексти (контексти, у яких немає прямих чи непрямих корелятивів). Під прямими корелятами розуміються «лексичні одиниці, які мають семантичні зв'язки з ФЕ в мові» [Берішвілі 1982: 57], непрямі кореляти – «лексичні одиниці, які отримують семантичні зв'язки із фразеологічними одиницями в даному контексті» [Берішвілі 1982: 57].

Перетворення одиниць мови в одиниці мови, що тягне за собою відношення існуючих у свідомості віртуальних понять з предметами та явищами дійсності, може здійснюватись за допомогою актуалізаторів [Баллі 1955: 130]. Актуалізуючий контекст експлікує семантичні ознаки, які є основою семантичного взаємозв'язку актуалізованого та актуалізатора. Забезпечуючи процес комунікації, текст та контекст, що актуалізує, є засобом формування та вираження думки, втілюючи чуттєво-емоційну сферу життя

людини. «Актуалізуючий контекст – текстовий простір, у якому слово реалізує лексичне, граматичне, стилістичне значення, – є носієм трьох базових функцій – комунікативної, когнітивної і емоційної» [Агамджанова 1989: 7].

Семантична співвіднесеність, що лежить в основі взаємозалежності мовних одиниць, проявляється у тотожності синтаксичних функцій корелюючих одиниць. Однак у разі, коли корелюючі мовні одиниці об'єднані спільністю денотату, але відрізняються характером вербалізованих ними ознак об'єкта номінації та своєю функціонально-стилістичною приналежністю йдеться про гетероніми [Кудрявцева 2003: 5]. «Гетероніміативність іноді виникає внаслідок запровадження в тексті образних опосередкованих номінацій предмета. Вона відповідає природному розвитку тексту, автор якого в загальному випадку здійснює перехід від екзистенційної, вступної номінації до номінації ідентифікуючого типу, яка може видозмінюватися залежно від розширення обсягу інформації, що повідомляється адресантом про об'єкт» [Серебренников 1977: 307].

У процесі аналізу матеріалу корелюючими кореферентними та гетероніміативними одиницями є ФО та співвідносні з ними на підставі логіко-семантичних відносин лексичні одиниці (слова, словосполучення та поєднання слів). За В.Г. Гак [Гак 1979: 93], зводимо логіко-семантичні відносини ДФЕ та її СК до наступних типів:

1. Відношення тотожності, що полягає в семантичній ідентичності способів вираження, які можуть взаємозамінювати один одного.

2. Відношення включення, при якому та сама ситуація може бути описана за допомогою засобів широкого (родового) або вузького (вузького) значення. Включення може бути двох видів: звуження – перехід від ширшого позначення (гіпероніма) до вузького (гіпоніма) і розширення – перехід від більш вузького позначення до ширшого. Гіпонімія як парадигматичне відношення в семантичному полі, засноване на родовидових відносинах, базується на відношенні несумісності - властивості семантично однорідних

мовних одиниць, що співвідносяться з поняттями, обсяги яких не перетинаються. На основі гіпонімії взаємопов'язані лексичні одиниці послідовно поєднуються в тематичні, семантичні сфери та поля [Ярцева 2002: 104].

3. Відношення перехрещення: знаки первинної та вторинної номінації є сумісними, відсутня гіпонімія і вони є невичерпними.

4. Відношення супідрядності, що виявляє зв'язок корелюючих одиниць, які розкривають окремі значення загальної теми, події та ситуації. У контексті відносини підпорядкованості можуть вступати лексичні одиниці, що є складовою єдиного поєднання слів чи висловлювання, що у конкретизації значення ДФЕ.

5. Відношення контрадикторності, при якому корелюючі одиниці є несумісними, знаходяться щодо вичерпування і відсутнє включення першого поняття до другого і другого до першого, тобто відношення гіпонімії.

Контекстну обумовленість фразеологічних одиниць можна розглядати з двох сторін: 1) як контекст зумовлює сам вибір певної фразеологічної одиниці автором і, 2) як розкривається семантика ФО деякого комунікативного цілого, тобто тексту.

1.3. Загальні підстави для реалізації семантики дієслівних фразеологічних одиниць у медійному тексті

У медійному тексті мова об'єктивна і здійснює адекватну передачу понять. Журналіст вибирає фразеологічні одиниці, із потребою більш точного вираження у вербальній формі уявлення про якусь подію чи факт. Різного нововведення у мові відбуваються ґрунтуючись на вже існуючих ресурсах, і в результаті частого використання у мовленні вони стають нормативними та сприяють збагаченню мови.

Виникають протиріччя між наявними засобами мови та потребами комунікації (відсутність відповідності між планом змісту і планом вираження, мовна асиметрія).

Однак, мовна одиниця може набувати певне значення в залежності від контексту, що її актуалізує.

Людина сама вибирає ті чи інші мовні засоби, враховуючи при цьому специфіку комунікативної ситуації. Формулюючи якесь висловлювання, вона відбирає ті мовні засоби, які передають її ставлення до того, що вона повідомляє. Часто такий вибір зупиняється на фразеологічних одиницях.

Журналіст, маючи намір зробити на читача якесь емоційне враження, спирається на сукупність знань суб'єкта, тезаурус особистості. Автор повинен впливати на певні рецептори, пов'язані з минулим досвідом (знанням про світ, природу, явища, речі, загальний досвід тощо). «Щоб отримати окремі знання з пам'яті (тобто задіяти конкретні рецептори читача), потрібна певна схема знань, каркас, який надалі наповнювався б певним змістом. Таким каркасом є фрейм [Гусейнова 1997: 25]. Фрейм (англ. frame — «каркас», «будова, структура, система», «межа», «окремий кадр фільму» та ін.) — структура, що репрезентує стереотипні ситуації у свідомості (пам'яті) людини або інтелектуальної системи і призначена для ідентифікації нової ситуації, що базується на такому ситуативному шаблоні.

Еквівалентом фрейму в мові може бути фразеологічна одиниця. Якщо наявний у мові фрейм не повною мірою відображає сутність явища, що ним позначається у відповідній ситуації, він трансформується, пристосовується до нового змісту [Гусейнова 1997: 26]. Фрейми, таким чином, є когнітивними структурами, які формують стереотипи мовної свідомості.

«Епізодичність дискурсивної ситуації, яка лежить в основі фразеологічного значення, часто розростається у певний сценарій або фрейм як просторово-часову сукупність окремих етапів або елементів» [Алефіренко 2005: 195]. Це положення застосовується і до комунікативно-прагматичної ситуації, властивої мові преси. Можливість трансформування однієї

когнітивної структури в іншу творчо використовується людиною у її комунікативній діяльності. Фреймові структури проєктують лише загальну схему події, а сценарії «оживляють» відповідні схеми із факультативними значеннєвими елементами, деталями, що породжується комунікативно-прагматичною семантикою.

Висновки до розділу 1

Одним з ефективних способів вираження антропоцентричного змісту мовних явищ є використання в тексті дієслівних фразеологічних одиниць, оскільки вони є непрямо-похідними засобами позначення предметів, явищ, ситуацій, засобами вираження ставлення до них людини. Мовна природа та специфіка дієслівних фразеологічних одиниць зумовлює їх гармонійний зв'язок із прагматикою мовного спілкування та мовною свідомістю. Дієслівні фразеологічні одиниці реалізуються в комунікативно-прагматичній ситуації, що забезпечує адекватне розуміння адресатами мовного значення у структурі змістового висловлювання.

Контекстну обумовленість фразеологічних одиниць можна розглядати з двох сторін: 1) як контекст зумовлює сам вибір певної фразеологічної одиниці автором і, 2) як розкривається семантика ФО деякого комунікативного цілого, тобто тексту.

Медійний текст відбиває когнітивні інтенції мови як динамічної, системи, що є найважливішим засобом людського спілкування та пізнання. Автор тексту має на увазі знання цієї системи, співвіднесене з іншими знаннями, та вміння використовувати цю систему мовних актів, із яких складаються мовна особистість і сама мова.

У медійному тексті мова об'єктивна і здійснює адекватну передачу понять. Журналіст вибирає фразеологічні одиниці, із потребою більш точного вираження у вербальній формі уявлення про якусь подію чи факт. Різного нововведення у мові відбуваються ґрунтуючись на вже існуючих ресурсах, і в

результаті частого використання у мовленні вони стають нормативними та сприяють збагаченню мови.

Еквівалентом фрейму в мові може бути фразеологічна одиниця. Якщо наявний у мові фрейм не повною мірою відображає сутність явища, що ним позначається у відповідній ситуації, він трансформується, пристосовується до нового змісту. Фрейми, таким чином, є когнітивними структурами, які формують стереотипи мовної свідомості.

РОЗДІЛ II. СЕМАНТИЧНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ДІЄСЛІВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У МЕДІЙНОМУ ТЕКСТІ

Пізнання будь-якого тексту можливе лише через аналіз його складових, їх особливостей та функцій у ньому. Функціонування мовних одиниць у тексті залежить від специфіки комунікативних умов та семантики мовної одиниці. У разі необхідно вивчення загальних особливостей кожного типу газетного тексту і загальної комунікативного завдання різних типів медійного тексту. У центрі фразеологічного значення – людина, її погляди світ. Реалізація значення відбувається у процесі комунікації через включення значення фрейму. Актуалізація основної семантичної інформації дієслівних фразеологічних одиниць здійснюється у межах фразеологічних змін, які отримали назву скриптів.

Фразеологічна одиниця вербалізує стереотипічні зміни мовної свідомості – скрипти, поява яких зумовлена комунікативно-прагматичними інтенціями адресанта вплинути на підсвідомість адресата. Семантичне дублювання, семантична конкретизація та семантична інтерпретація є різними способами семантичного розгортання та семантичного згортання інформації дієслівних фразеологічних одиниць, засновані на логіко-семантичних відносинах.

2.1. Проблема визначення семантики у сучасних лінгвістичних дослідженнях

Лінгвістика це наука не тільки про мову, а й про мову як засіб, який відображає світ таким, яким його бачить людина, що говорить цією мовою. Таким чином, лінгвістика, і зокрема, семантика, досліджує мову в тісному взаємозв'язку зі свідомістю людини, і тому на даному етапі свого розвитку

вона розглядається нероздільно з усіма традиційно гуманітарними науками, такими як психологія та філософія.

Н.П. Анісімова у своїй монографії, присвяченій питанню семантичної теорії, спирається на визначення семантики, дане М. Бреалем, який першим в 1883 використовував даний термін для позначення розділу науки. Автор включає в термін "семантика" два аспекти:

- 1) пошук семантичних законів та його витоків;
- 2) дотримання еволюції значення в істинно діахронічному аспекті.

Основою в розробці семантичних законів у М. Бреалю є історія, соціологія та психологія, що і є причиною розмежування внутрішньої та зовнішньої лінгвістики [2, 1].

Існує безліч думок щодо визначення поняття семантики. Відповідно до С.І. Ожегову [19, 617], семантика – це значення, зміст (окремого слова, мовного звороту).

М. М. Покровський [22, 75] визначає особливості значення за допомогою аналізу слів, близьких за значенням або об'єднаних спільністю поняття, що позначається. Відповідно до М.М. Покровському, для того, щоб зрозуміти етимологію слова, необхідно вивчити слово у зв'язку з іншими словами, синонімічних йому, і що важливіше, вони повинні знаходитися в тому самому колі уявлень. Дослідник виділив такі найважливіші положення семасіології:

1. Закони семантики проявляються у групах і системах слів, у «полях слів», а не в окремих словах.

2. Ці групи поділяються на два види, які можуть комбінуватися:

- об'єднання внутрішньомовні, за «сферами уявлень» (або, у сучасній термінології, «сигніфікативні»), у яких діють психологічні закономірності;
- об'єднання позамовні, за предметними галузями, наприклад, поняття «ярмарки», «ігор та видовищ», «заходів та терезів» тощо, тут діють конкретно-історичні закономірності, пов'язані з виробничим та соціальним життям суспільства.

3. Універсальні, головним чином, синтаксичні, закономірності пов'язані з побудовою та перетворенням речень (висловлювань), наприклад, перехід від абстракції процесу, від вираження дії, до позначення матеріального результату процесу, предмета: «установа» — встановлення → «установа» — громадська чи державна організація.

Лінгвіст С.Г. Павлов [20, 15] у своїй роботі згадав американського філософа, логіка та математика У. Куайна, який виділяє дві галузі семантики:

1) Сильна семантика розглядає значення як фрагмент дійсності та включає знання про світ у лінгвістичний аналіз. З погляду сильної семантики описати значення – сформулювати дефініцію, яка співвідносить мовну одиницю з певним фрагментом навколишньої дійсності чи якогось можливого світу (наприклад, художнього твору). Ця галузь визначає зв'язок між словом і реалією, цим дає можливість розпізнавати предмети, ознаки, процеси.

2) Слабка семантика вважає, що значення відноситься не до фрагмента світу, а до людини. Для визначення семантики будь-якої мовної одиниці досить визначити її ставлення до іншої мовної одиниці. Слабка семантика надає відбитої у мові дійсності суб'єктивний характер, оскільки значення слова визначається й не так тим, що воно означає у світі, скільки тим, чому слово протиставлено у самій мові.

Таким чином, аналіз теоретичних робіт із проблеми дозволив зробити такі висновки:

1) вивчивши різні підходи до поняття семантики, спиратимемося на визначення, запропоноване Академічним тлумачним словником української мови: Семантика – це 1. Значення мовних одиниць — окремих слів, фразеологізмів, складових частин слова тощо.

2.2. Коннотативний компонент значення

Р.П. Мільруд трактує ментальний лексикон, як «словник у пам'яті», що з найменш значущих модулів промови. Даними модулями є слова, що мають словоформи та пов'язані з ними значення. Ментальний лексикон складається із слів, які утворюють лексичні мережі. Будь-який використаний лексичний елемент активує інші пов'язані лексичні елементи, таким чином активізується ще більша мережа. Ментальний лексикон має на увазі відповідність між ідеєю, значенням та формами, які відображені в нашій пам'яті. Функції ментального лексикону: зберігання, пошук, розуміння та використання слова [18, 115].

Польський лінгвіст Є. Курилович вважає, що слово відображає як знання у системі мови, так і знання з контексту. Слово включає в себе як мовну, так і позамовну інформацію, що забезпечує зв'язок між особистісним знанням індивіда та колективним знанням, між світом мови та світом мови. Відмінність головного мовного значення і приватних значень, що відносяться до нього, полягає в тому, що головне значення визначається не тільки самим контекстом, а й приватними значеннями, які доповнюють семантичне значення головного елемента контексту [15, 246].

Багато вчених дають різноманітні визначення значення слова як лексичної одиниці мови. Також дуже різноманітними є підходи до значення слова. Найбільш повною, на думку, є типологія А.А. Залевської, яка виділяє 5 підходів до розуміння значення слова:

- 1) асоціативний;
- 2) параметричний;
- 3) ознаковий;
- 4) прототипний;
- 5) ситуаційний.

Поняття асоціативного значення сформувалося в процесі пошуків внутрішньої структури, глибинної моделі зв'язків та відносин, які

складаються у людини через мовлення та мислення, лежать в основі "когнітивної організації" її досвіду і можуть бути виявлені через аналіз асоціативних зв'язків слова [12, 104].

При виділенні параметричного підходу до дослідження значення слова увага акцентується на тому, що носій мови розуміє значення слова не як монолітне, а як розкладене на складові, які мають ступінь виразності, що у свою чергу піддається кількісному виміру [12, 107].

З.А. Харитончик називає даний підхід прагматичним (коннотативним) і вважає, що він виражає ставлення об'єкта, що говорить до позначеного знаком, включає суб'єктивно-оціночні, модальні та інші компоненти значення [26, 33].

Ознаковий підхід акцентує увагу, яким чином користується значенням слова індивід, і яка низка ознак характеризує пов'язані зі значенням цього слова об'єкти, дії тощо [12, 109].

В основі прототипного підходу лежить поняття типовості поєднання ознак та ступеня значущості таких ознак із метою пов'язати якийсь об'єкт (дії тощо) з певною категорією [12, 111].

Переходячи до ситуаційного (подійного) підходу необхідно підкреслити, що значення слова включає більш об'ємну одиницю таку, як пропозиція, кадр, схема, сцена, сценарій, подія і т.п. [12, 114].

У сучасній лінгвістиці виділяються групи лексичних конотацій, зумовлених різними причинами. Класифікація В.І. Говердовського та І.Б. Радченко [9, 17] виділяє такі групи конотацій:

- ситуативно-психологічні – конотації іронічності, евфемістичності, меліоративності, пейоративності, посилення;
- соціально-лінгвістичні – конотації жаргонічності, розмовності, книжності;
- власне мовні – конотації новизни, іншомовності, архаїстичності, термінологічності;
- локальні – конотації діалектності;

- культурні – конотації ідеологічності та культури.

Поняття «конотація» інтерпретується багатьма дослідниками як додатковий зміст слова, саме стилістичний відтінок, який доповнює основний зміст слова.

А.В. Кунін [14, 92] стверджує, що конотація не накладається на основний зміст слова або фразеологізму, а перебуває у складній єдності з ним, оскільки існує не тільки раціональне, а й тісно з ним пов'язане чуттєве пізнання дійсності.

В.М.Телія [25, 5] визначає конотацію як семантичну сутність, що зуяально або окказіонально входить в семантику мовних одиниць і виражає емотивно-оцінне і стилістично маркіроване ставлення суб'єкта мови до дійсності при її позначенні у висловлюванні, яке тим самим отримує експресивний ефект.

Традиційно вважають, що конотація має кілька елементів у своїй структурі: емотивний, експресивний та оцінний. І.В. Арнольд [3, 105] відносить до складових конотації як і стилістичний компонент. Усі перелічені компоненти можуть як співіснувати разом у різних поєднаннях, і відсутні взагалі. Ще до компонентів конотації багато лінгвісти відносять образність.

Емоції завжди супроводжуються оцінкою. Емотивність – це емоційність у мовному заломленні, тобто чуттєва оцінка об'єкта, вираз мовними засобами почуттів, настроїв, переживань людини [14, 178].

Емоції можна розділити на дві групи – позитивні та негативні, отже, у мові вони зводяться до позитивно-емотивних та негативно-емотивних. Багато дослідників вважають, що в англійській лексикографії недостатньо розроблені емотивні та негативні оцінки та повністю відсутні позитивні оцінки.

У своїх працях А.В. Кунін описує експресивність як виразно-образні риси слова чи фразеологізму, які зумовлені образністю, інтенсивністю чи емотивністю [14, 179].

Таким чином, експресивність - функціональна категорія впливу, що забезпечує інтенсивність сприйняття інформації.

Отже, аналіз теоретичних робіт з проблеми дозволив зробити такі **ВИСНОВКИ**:

1. Слово відображає одночасно мовну та позамовну інформацію, утворюючи зв'язок між особистісним знаннями індивіда та колективними знаннями, між світом мовця та світом мови;

2. У нашій роботі спиратимемося на визначення конотації, дане О.В. Куніним, який вважає, що конотація не накладається на основний зміст слова або фразеологізму, а перебуває у складній єдності з ним, оскільки існує не тільки раціональне, а й тісно пов'язане з ним чуттєве пізнання дійсності.

2.3. Проблеми класифікації фразеологічних одиниць

Питання класифікації фразеологічних одиниць присвячено безліч праць, але єдиного погляду дослідники так і не дійшли. Тому ця проблема продовжує бути однією з найважливіших проблем фразеології.

Класифікація ФО будується на різноманітних критеріях. Французький філолог Ш. Баллі називає фразеологізмами поєднання, які міцно увійшли у мову [4, 21]. Вчений першим систематизував фразеологічні звороти на підставі їхньої семантичної злитості. Ця класифікація будується на основі ступеня стійкості: поєднання з вільним угрупованням компонентів (фразеологічні групи) та поєднання з відсутністю такої свободи (фразеологічні єдності). Автор не дає детального опису, лише схематично показує дані групи [16, 53].

В.В. Виноградов доповнив класифікацію Ш.Баллі, запропонувавши три типи фразеологічних зворотів: зрощення, єдності та сполучення. Цю класифікацію прийнято вважати традиційною [4, 147].

Фразеологічні зрощення – **одиниці, в яких цілісне значення вмотивоване переносним значенням їхніх компонентів**. Наприклад: тримати камінь за пазухою (приховувати злість), прикусити язика (замовкнути), пекти

раків (червоніти), horn of plenty (повна чаша), to rise to the occasion (бути на висоті), to spill the beans (видати секрет).

Фразеологічні зрощення – це група фразеологізмів, значення яких не вмотивоване значенням компонентів, які входять до їх складу. Наприклад: бити байдики, піймати облизня, точити яси, а knowing old bird (стріляний горобець), sore subject (гостре питання), to kick the bucket (померти).

Фразеологічні сполучення – це фразеологізми, значення яких вмотивоване значенням їхніх компонентів. Наприклад: порушити питання, взяти слово, брати рушник, way of life (спосіб життя), old wives' tale (бабині казки) [Офіційний сайт української мови. URL: https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/leksika/klasifikacija_frazeologizmiv/5-1-0-70].

Досить поширене визначення Н.М. Шанського, який визначає фразеологічний зворот як мову, що відтворюється в готовому вигляді, що складається з двох або більше наголошених компонентів мовного характеру, фіксованих за своїм значенням, складом і структурою [28, 67].

Н.М. Шанський додав до традиційної класифікації В.В. Виноградова фразеологічні висловлювання, стійкі у своєму складі та вживанні звороти, які складаються зі слів із вільним значенням (consolation race – втішний заїзд) [28, 62].

А.І. Смирницький розрізняє ФО та ідіоми. Фразеологічна одиниця зводиться до одного цілого слова, так як відносини її компонентів ідіоматичні, саме тому вона має семантичну цілісність і включається в мову саме як одна одиниця ((to) get up – вставати (прокидатися), (to) fall in love – закохатися, (to) be surprised - здивуватися [23, 203].

Ідіоми засновані на перенесенні значення – метафорі, що чітко усвідомлюється мовцем. Їхньою характерною рисою є яскраве стилістичне забарвлення, відхід від звичайного нейтрального стилю (double cross - обман, обдурювання, етимологічно - змагання, в якому обидва учасники застосовують заборонені прийоми) [23, 225].

Н. Н. Амосова виділила два типи ФО: фраземи та ідіоми.

Фразема – це одиниця постійного контексту, у якій вказівний мінімум, необхідний розуміння значення цього слова, залишається незмінним (hold the belt – зайняти перше місце, висунутися, even the score – сквитатися, зайняти рівне положення), а другий компонент є обов'язковим мінімумом для першого [1, 59].

Ідіоми, на відміну фразем, – це одиниці постійного контексту, у яких вказівний мінімум і семантично реалізований елемент нормально становлять тотожність і обидва представлені загальним лексичним складом словосполучення. Ідіоми характеризуються цілісним значенням (have no kick left - бути без сил, видихнутися, бути не в змозі чинити опір, set the pace - задавати тон, темп, лідирувати) [1, 72].

Наступним критерієм, що є підставою для класифікації фразеологізмів, служить структура.

Н.М. Шанський виділяє дві групи:

- номінативні – фразеологізми, які виражають якість дійсності та виконують функцію будь-якого члена речення;

- комунікативні – фразеологізми, які є цілими пропозиціями, що вживаються або самостійно, або як частина структурно складнішої пропозиції [28, 72-73].

А.В. Кунін ділить ФО на чотири великі групи: номінативні, комунікативні, номінативно-комунікативні, вигуківі.

До номінативних відносяться [14, 156]:

а) іменні – позначають особу чи предмет, їх головний компонент – іменник: a dog in the manger – собака на сні;

б) ад'єктивні – позначають якісну характеристику особи чи предмета: alive and kicking – цілий та неушкоджений; high and mighty - зарозумілий, гордовитий;

в) адвербіальні та прийменникові – позначають якісну характеристику дії: by hook or by crook – усіма правдами та неправдами, on the off-chance – на авось.

Номінативно-комунікативні фразеологізми, на думку А.В. Куніна, виконують функцію назви дії; основним їх компонентом є дієслово: carry the day – здобути перемогу, play with fire – Грати з вогнем [14, 156].

Третя група включає в себе вигуківі фразеологізми, які виражають емоції: by the Lord Harry – чорт забирай!, by George – їй-богу! [14, 172].

Четверта група – комунікативні фразеологізми – складається з прислів'їв і приказок, під якими, на думку А.В. Куніна, «зазвичай розуміють афористично стислі висловлювання з повчальним змістом у ритмічно організованій формі»: good health is above wealth – здоров'я дорожче будь-якого багатства [14, 176].

Н.М.Шанський диференціює фразеологічні звороти на підставі експресивно-стилістичних властивостей [28, 143]:

- Міжстильові фразеологічні звороти – це стійкі поєднання слів, які є у всіх стилях мови [28, 145];
- Розмовні побутові фразеологічні звороти – це стійкі поєднання слів, переважно або винятково вживані в мовленні. Їх відрізняє образний характер, вони експресивно-стилістично забарвлені [28, 145];
- Книжкові фразеологічні звороти – це стійкі поєднання слів із «підвищеним» експресивно-стилістичним забарвленням (книжковим, урочистим, патетичним, поетичним та ін.), переважно або виключно вживані в писемному мовленні [28, 146];
- Фразеологічні історизми – це фразеологічні звороти, що вийшли з активного вживання у зв'язку зі зникненням відповідного явища дійсності [28, 147];
- Фразеологічні архаїзми – це фразеологічні звороти, що вийшли з активного вжитку у зв'язку з витісненням їх іншими стійкими поєднаннями

чи окремими словами, які виявилися більш придатними для висловлення відповідних понять [28, 147].

Отже, не зважаючи на безліч досліджень у цій галузі в мовознавстві, немає універсального визначення ФО та єдиної класифікації.

У цій роботі спиратимемося на класифікацію В.В.Виноградова, який ділить фразеологізми на три типи (фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення). Ця класифікація вважається традиційною і є найбільш обґрунтованою.

2.4. Мова політиків в медіадискурсі: поняття та ефективність

Сучасна лінгвістика розглядає текст як одиницю спілкування, як встановлення контакту для людей. Через текст автор досягає певних цілей у конкретній ситуації. Яскравим прикладом є політичні тексти в медійному дискурсі.

В.З. Дем'янков називає дискурс текстом у його становленні перед думкою інтерпретатора. На думку автора, дискурс складається з пропозицій або їх фрагментів, а зміст дискурсу часто, хоч і не завжди, концентрується навколо деякого «опорного» концепту [11, 116].

Великий енциклопедичний словник трактує поняття «дискурс» як зв'язковий текст разом із екстралінгвістичними чинниками; як текст, взятий у подієвому аспекті; як компонент, що бере участь у взаємодії людей та механізмах їх свідомості. Дискурс – це мова, занурена у життя [5, 36].

Л.В. Гаврилова визначає політичний дискурс як актуальне використання мови у соціально-політичній сфері спілкування та у громадській сфері спілкування [8, 127].

На думку лінгвіста Р.Водака, політична мова знаходиться між двома полюсами: функціонально-обумовленою спеціальною мовою та жаргоном певної групи із властивою їй ідеологією. Тому політична мова має виконувати суперечливі функції, зокрема бути доступною для розуміння (відповідно до

завдань пропаганди) та орієнтованої на певну групу (з історичних та соціально-психологічних причин). Р.Водак також стверджує, що саме доступність та орієнтованість є найважливішими ознаками політичного дискурсу [6, 23].

Загально прийнято вважати, що головна мета політичного курсу – переконувати. Як стверджує П.Б. Паршин будь-який текст може впливати на свідомість адресата через свою знаковість. Але в політичному дискурсі саме мовленнєва дія є найважливішим завданням комунікації, для досягнення якої необхідно правильно зробити вибір лінгвістичних засобів [21, 75].

Під політичною мовою О.П. Чудінов розуміє особливу підсистему національної мови, призначену для політичної комунікації: для пропаганди тих чи інших ідей, емотивного впливу на громадян та спонукання їх до політичних дій, для вироблення суспільного консенсусу, прийняття та обґрунтування соціально-політичних рішень в умовах множинності точок зору в суспільстві [27, 11].

О.О. Негров характеризує політичний дискурс як тексти, що відображають політичну та ідеологічну практику будь-якої держави, окремих партій та течій у певну епоху [17, 158].

Лінгвіст Шапочкін Д.В. вважає, що до політичного дискурсу належать газетно-публіцистичні тексти, ораторські виступи, присвячені політиці, офіційні тексти на політичну тему (постанови, укази), політичні статті [29, 59].

У практичній частині нашої роботи ми аналізуватимемо ФО, які зустрічаються у статтях політичної тематики в електронних англійськомовних виданнях. Даний вид статей є загальнодоступним, також робота з електронним текстом спрощує процес дослідження, дозволяючи легко виявляти необхідну інформацію. У межах нашої роботи використання електронних ресурсів медійного дискурсу дозволить детальніше вивчити особливості використання ФО у мові політиків.

П. Канчани розглядає політичний дискурс як різновид інституційного дискурсу, що визначається типами соціальних інститутів, що склалися в суспільстві [13, 25].

Ключовими рисами інституційного дискурсу вважатимуться такі характеристики:

- специфічна мета спілкування;
- фіксовані, типові обставини спілкування у межах певного соціального інституту, звідси впливають офіційність стилю, жорстка заданість тематики;
- специфічна комунікативна функція учасників спілкування, представник інституту – адресат;
- специфічні характеристики текстів.

Основним прагматичним критерієм виділення політичного дискурсу є поняття боротьби за владу, під владою розуміється здатність, право і можливість розпоряджатися, підпорядковувати, впливати на будь-кого [13, 25].

П. Канчани наголошує, що політичний дискурс є єдиним різновидом спеціалізованої комунікації, зверненої до масової аудиторії, внаслідок чого в ньому використовуються як типово інституційні, так і абсолютно неінституційні елементи [13, 43]. Автор дає наступну дефініцію терміну «політичний дискурс» – це закінчений зв'язний текст у комплексі з екстралінгвістичними факторами, який є соціально значущою діалоговою взаємодією учасників комунікації, що складається зі спроби впливу на реципієнта з боку того, хто говорить за допомогою набору комунікативних інструментів, насамперед дискурсивних стратегій і тактик [13, 43]. Метою політичного дискурсу вважає завоювання, зміцнення та збереження політичної влади [13, 73].

Суспільне призначення політичного дискурсу, згідно з В.З. Дем'янка, - не описати, а переконати, викликавши в адресаті наміри, дати ґрунт для переконання і спонукати до дії [10, 34].

Для ефективного впливу у межах будь-якого дискурсу, орієнтованого навіювання, необхідно враховувати систему поглядів потенційного інтерпретатора, необхідно вміти торкнутися потрібну струну у цій свідомості [11, 127].

РОЗДІЛ III. СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

3.1. Аналіз фразеологічних одиниць у недійних текстах про політиків

На першому етапі нашого дослідження відбирали матеріал для подальшого аналізу. Матеріалом були статті про відомих політичних діячів у недійному дискурсі, опубліковані на сайтах британських видань: корпорації новин BBC (<http://www.bbc.com>), газет The Guardian (<https://www.theguardian.com>), The Independent (<http://www.independent.co.uk>), The Telegraph (<http://www.telegraph.co.uk>) та журналів The Economist (<http://www.economist.com>) та The Spectator (<https://www.spectator.co.uk>). Свій вибір ми зупинили на особистостях провідних політиків: Д. Трампа, Х. Клінтон, Б. Обами, А. Меркель.

На цьому етапі були отримані такі результати:

- проаналізовано понад 50 статей, опублікованих у період з квітня 2019 року по квітень 2020 року;
- дослідження показало, що ФО присутні не у всіх статтях, а лише у 30 статтях із загального списку проаналізованих;
- під час дослідження було виявлено лише 60 ФО, вибір яких було підтверджено даними наступних лексикографічних джерел:

1. Cambridge Idioms Dictionary, 2nd ed. Copyright. Cambridge University Press 2006;

2. Cambridge Dictionary of American Idioms. Cambridge University Press 2003;

3. Farlex Dictionary of Idioms. By Farlex 2015;

4. Longman Exams Dictionary. Pearson Education Limited, 2006;

5. McGraw-Hill Dictionary of American Idioms and Phrasal Verbs. 2002 The McGraw-Hill Companies, Inc;

6. The American Heritage. Dictionary of Idioms Christine Ammer. Copyright. 2003, 1997 by Christine Ammer 1992 Trust. Published by Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company.

7. Фразеологічний словник української мови. Уклад.: В.М. Білоноженко та ін. К.: Наук, думка, 1993.

8. Англо-український фразеологічний словник. Уклад. К.Т. Баранцев. 2-ге вид., випр. К.: Т-во "Знання", КОО, 2005. 1056 с.

Як основне лексикографічне джерело використовували Академічний фразеологічний словник української мови та Англо-український фразеологічний словник, але оскільки дані словника є застарілими, деякі фразеологізми не були виявлені в ньому і саме тому також були використані й інші фразеологічні словники, зокрема Практичний англо-український словник фразеологічних синонімів. Т. Береза. 2011. К. та Українсько-англійський та англо-український фразеологічний словник. Є. І. Гороть, Ю. В. Громик, Л. К. Малімон, Л. П. Павленко, А. Б. Павлюк, О. О. Рогач. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 304 с.

На другому етапі нашого дослідження згрупували ФО у три групи з погляду семантичної єдності згідно з класифікацією В.В. Виноградова: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення.

До фразеологічних зрощень відносяться семантично неподільні звороти, загальне значення яких випливає із семантичної взаємодії їх компонентів:

1) bad luck - невдача, нещастя, не пощастило!, яка невдача!;

2) clear-cut - чіткий, певний, чітко окреслений;

3) common ground – спільна справа, спільні інтереси, спільна позиція, спільність поглядів, спільна мова, порозуміння; згоден!, я теж так думаю!, аналогічно!;

4) cut out – припиняти, зупиняти, вимикати;

5) cold comfort – слабка втіха;

6) double down – грати за високими ставками, грати на великі гроші, йти «ва-банк»;

7) down the line – зрештою;

8) get away with murder - залишатися безкарним, проходити безкарно, вислизнути, втекти, легко позбутися, вийти сухим із води, зійти з рук;

9) glass ceiling – «скляна/невидима стеля», система поглядів у суспільстві, згідно з якими жінки та представники національних меншин не повинні займати керівні посади;

10) have the last laugh – сміятися останнім, триумфувати (над ким-небудь) походить від прислів'я He laughs best who laughs last;

11) kick in the pants - стусан під зад, головомийка, рознесення, прочухан, всипати, дати нахлобучку;

12) last-ditch - відчайдушний; безнадійний;

13) long shot - ризикована ставка, смілива/сумнівна спроба, авантюра;

14) make ends meet - зводити кінці з кінцями;

15) odds-on - лідер, виграшна позиція (ант.long shot);

16) be off the hook - виплутатися з неприємної ситуації, позбутися неприємностей;

17) be on the ropes – висіти на волосині, перебувати у вкрай небезпечному/ненадійному становищі;

18) out of hand - не роздумуючи, не заглиблюючись у справу, без зайвих роздумів, із порогу, негайно, одразу ж, без зволікання;

19) pick and choose - ретельно вибирати, колупатися, копатися;

20) put on a brave face - вдавати, триматися, зробити хорошу міну, поводитися «наче й не було нічого»;

- 21) rule out - виключати (можливість); заважати, перешкоджати;
- 22) run for – балатуватися, виборювати посаду, виставляти свою кандидатуру під час виборів;
- 23) soap opera - "мильна опера", багатосерійна передача;
- 24) tit-for-tat - зуб за зуб, тією ж монетою, послуга за послугу, око за око; як гукнеться, так і відгукнеться;
- 25) tough luck - непруха, невезуха, погано справа, ось невдача!, ось невдача!

До фразеологічних єдностей належать фразеологізми, загальне значення яких впливає із семантичної взаємодії компонентів. Переважна більшість утворилася в результаті метафоричного переосмислення вільних словосполучень:

- 1) at all costs – будь-що, будь-якою ціною, усіма способами, будь-якими засобами;
- 2) at first glance – здавалося б, з першого погляду;
- 3) blind spot - сліпа пляма, мертва зона (в автомобільних дзеркалах заднього виду); незнайома область, нерозуміння;
- 4) bully pulpit – висока трибуна, агітатор;
- 5) face-to-face – навпроти один одного, віч-на-віч, наодинці, без сторонніх;
- 6) fall into the wrong hands – потрапити у погані руки;
- 7) go wrong - збитися з істинного шляху, піти навперекір, не вдаватися, не виходити;
- 8) in a hurry – поспіхом, у метушні, на швидку руку; швидкоруч; охоче, легко;
- 9) kick like a mule – дуже сильно подіяти;
- 10) olive branch – мирна пропозиція, жест доброї волі, пропозиція про примирення;
- 11) be out of the woods – залишити позаду труднощі, бути поза небезпекою, подолати кризу, залишити найгірше позаду;

12) shake hands - по руках!, Потиснути один одному руки, обмінятися рукостисканням; привітатися;

13) take office – обійняти посаду, вступати на посаду, приступити до виконання службових обов'язків, прийняти справи;

14) turn back the clock – повернути час/колесо історії назад; затримати/гальмувати розвиток;

15) under pressure – під тиском, за власним бажанням, проти волі;

16) (to be та to get) under way – бути на ходу, у русі; відбуватися / здійснюватися на даний час;

17) up and down – туди й сюди, там і там; скрізь, всюди, з голови до ніг, зверху вниз, що діє прямо/відкрито/без церемоній.

До фразеологічних сполучень належать ФО, які складаються із двох слів, одне з яких має вільне, інше – пов'язане значення. У складі фразеологічногосполучення в повному обсязі слова наділені однаковою семантичної повноцінністю. Існують фразеологічні сполучення, у складі яких слово зі зв'язаним значенням не співвідноситься з системою значень слова:

1) about-face – раптова та повна зміна (погляди, відносини тощо), поворот навколо, на 180 градусів;

2) blow the hell out of - підірвати все до біса;

3) cut (one's) teeth – набувати життєвого/першого досвіду, робити перші кроки;

4) get along (with somebody) (spoken) - ладити, уживатися, бути в добрих відносинах, знаходити спільну мову;

5) get away with – робити будь-які дії, без ретельного дослідження проблеми, навіть якщо це не найкращий спосіб;

6) get rid of - позбутися, звільнитися, збагрили;

7) hitch your wagon to somebody or something – використовувати когось чи щось із метою домогтися успіху;

8) in (all) somebody's/something's glory - у всьому блиску, у всій красі;

9) be in somebody's pocket – бути в руках будь-кого;

10) in the face of something – перед обличчям чогось, під загрозою чогось; всупереч, не дивлячись ні на що;

11) make for – сприяти, прямувати;

12) be on the brink of something - бути / стояти на межі / на порозі;

13) play a role in something - грати роль, впливати, мати важливе значення;

14) pry into something – пхати свій ніс у чужі справи, підглядати, підглядати;

15) push over the edge - вивести з себе, довести до крайності, довести до жару, довести до ручки;

16) stand by someone or something – підтримувати, захищати, допомагати;

17) strike a blow against somebody/something - протидіяти, давати відсіч, перешкоджати, боротися, чинити опір;

18) take on board something - взяти до уваги, врахувати, взяти на озброєння.

На третьому етапі визначили коннотативне значення ФО, виявлених у статтях політиків.

Відповідно до послідів у словниках згрупували відібрані ФО таким чином:

1. Розмовні ФО загального вжитку figurative, informal, written:

із поміткою informal:

1. down the line
2. get away with murder
3. in a hurry
4. kick like a mule
5. long shot
6. on the ropes
7. out of the woods
8. push someone over the edge

9.tit-for-tat.

- із поміткою figurative:

1. at all costs
2. fall into the wrong hands
3. last laugh
4. on the brink of something

5. under way

- із поміткою written

1. get rid of

- без помет:

1.at first glance

2.bad luck

3. clear-cut

4. cold comfort

5. common ground 6.cut (one's) teeth

7. cut out

8. double down

9. face-to-face

10. get along (with somebody)

11. get away with

12. glass ceiling

13. go wrong

14. in (all) somebody's/ something's glory

15. in somebody's pocket make ends meet

16. make for

17. odds-on favourite

18. off the hook

19. out of hand
20. pick and choose
21. play a role in
22. put on a brave face
23. rule out
24. shake hands
25. soap opera
26. stand by someone or something
27. take on board
28. under pressure
29. up and down
30. in the face of
31. last-ditch

2. Розмовні ФО, характерні для американського и британського варіантів англійської мови:

- поміткою AmE (American English)

1. blind spot
2. hitch your wagon to somebody
3. pry into something
4. run for
5. strike a blow against
6. turn back the clock

- с поміткою BrE (British English)

1. about-face
2. tough luck

3. Розмовні ФО, що включають такі варіанти розмовної мови, як жаргонізми та сленг (у тому числі і політичний):

- сленг – the kick in the pants;
- політичний сленг – take office;
- жаргон – hell out of;
- політичний жаргон – bully pulpit.

В результаті аналізу емотивної складової ФО у статтях про відомих політиків, зважаючи на те, що одиниці можуть бути позитивно-емотивними та негативно-емотивними, із 60 відібраних фразеологізмів (навіть незважаючи на відсутність у лексикографічних джерелах), виділили три групи одиниць:

1. Позитивно-емотивні:

1. at all costs
2. cold comfort
3. common ground
4. cut (one's) teeth last laugh
5. last ditch
6. long shot
7. odds-on favorite
8. double down
9. get along (with somebody)
10. hitch your wagon to somebody/ something
11. in (all) somebody's/something's glory
12. kick in the pants off the hook
13. out of the woods
14. pick and choose
15. shake hands
16. stand by someone something
17. strike a blow against

2. Заперечно-емотивні:

1. bad luck
2. blind spot
3. fall into the wrong hands
4. get away with
5. go wrong
6. in somebody's pocket
7. in the face of
8. kick like a mule
9. olive branch
10. on the brink of something on the ropes
11. out of hand
12. push someone over the edge
13. put on a brave face
14. tit-for-tat
15. make ends meet
16. tough luck
17. under pressure
18. up and down

3. Нейтральні ФО:

1. about-face
2. bully pulpit
3. clear-cut
4. cut out
5. down the line
6. face-to-face
7. first glance
8. get away with murder
9. get rid of
10. glasse ceiling
11. hell out of in a hurry

12. make for
13. play a role in
14. pry into something
15. rule out
16. run for
17. soap opera
18. take office
19. take on board
20. turn back the clock
21. under way

ФО з погляду емотивної та експресивної конотації 58%

Образність як елемент конотації зазвичай визнається необхідною умовою експресивності, але не в усіх 35 позитивно-емотивних і негативно-емотивних ФО, відібраних нами у статтях, у переосмисленні значення грає роль образність, а деяких, навпаки, нейтральних, образ простежується яскраво.

Четвертий етап нашого дослідження розділили на дві стадії:

3. На першій згрупували виявлені ФО за адресатом використання та вказали конотацію даних ФО (Таблиця 1):

Таблиця 1

	Позитивно-емотивні	Негативно-емотивні	Нейтральні
Трамп	1.last laugh	1.long shot	1.about-face
Д.	2.pick and choose	2.push someone	2.cut out
	3.strike a blow against	over the edge	3. get away with murder
			4. get rid of
			5. kick in the pants
			6. play a role in
			7. take office

			8. under way
Обама Б.	1. cold comfort 2.last-ditch 3.stand by someone or something	1.kick like a mule 2.olive branch 3.out of hand	1.bully pulpit 2.cut (one's) teeth 3.hell out of 4. in a hurry 5. pry into something 6.soap opera
Клинтон Х.	1. in (all) somebody's/ something's glory 2.off the hook 3.out of the woods	1.bad luck 2.go wrong 3.make ends meet 4.put on a brave face	1.clear-cut 2.down the line
Меркель А.	1. odds-on favourite 2. shake hands	1.in the face of 2.on the ropes 3.under pressure 4.up and down	1.face-to-face 2.run for 3.take on board 4.turn back the clock

2. На другій стадії нашого дослідження порахували процентне співвідношення ФО за видами їхньої емотивної складової з метою визначити ставлення до тієї чи іншої політичної постаті. Отримані дані відобразили у Таблиці 2.

Таблиця 2

Політик Коннотація	Трамп Д.	Обама Б.	Клинтон Х.	Меркель А.
Позитивно-емотивне	23%	25%	33%	20%
Негативно-емотивне	15%	25%	44%	40%
Нейтральне	2%	50%	23%	40%

На заключному етапі нашої дослідницької роботи наочно продемонстрували найяскравіші приклади ФО та визначили їхню роль у контексті політичного дискурсу – статтях про відомих політиків.

put on a brave face

Hillary Clinton started on a brave face during the inauguration of Donald Trump, but the mask slipped, and many noticed the former presidential candidate moved forward upset. (Хіллари Клінтон старанно намагалася приховати свої справжні почуття на інавгурації Дональда Трампа, але все ж таки маска злетіла, і багато хто помітив, що колишній кандидат у президенти насправді засмучений).

Метафоричний перенесення за схожістю результату дії створює образ людини, яка надягла «хоробру маску», намагаючись приховати свої емоції та почуття на даний момент.

Фразеологізм put on a brave face уживаний у цьому контексті стосовно Хіллари Клінтон. Конотація ФО негативна, оскільки має значення «прикидатися», тобто показувати свого істинного особи.

out of the woods

Hillary Clinton said she is "ready to come out of the woods" and help Americans find common ground. (Хіллари Клінтон сказала, що вона готова залишити всі труднощі позаду і допомогти американцям домогтися порозуміння).

Етимологія даного фразеологізму сягає своїм корінням в Стародавній Рим і пов'язана з історією блукання в лісі. Відповідно, значення даного виразу out of the woods засноване на перенесенні значення і означає «вийти зі скрутної ситуації».

У цій статті ФО out of the woods є цитатою з промови Хіллари Клінтон і має позитивну конотацію. Враховуючи той факт, що пані Клінтон була головним претендентом на пост президента США, подібне формулювання з її вуст звучить підбадьорливо для американців, не лише для прихильників її кампанії, а й для тих, хто планував голосувати за іншого кандидата. Подібним

чином можна пояснити і наступний фразеологізм, обидві ФО можна вважати синонімами, оскільки вони позначають «вийти зі скрутної ситуації», а також використані на адресу однієї і тієї ж політичної постаті – Гіллари Клінтон.

off the hook

The front page of the New York Post is typically rambunctious: "Saved in the Bell," the paper screams on the front page. Post Posts Clinton is "off the hook" again and looks like "her prayers have been answered. (Як завжди перша смуга The New York Post дуже зухвала: «Врятована дивом», газета так і кричить своєю першою сторінкою. Видання каже, що Клінтону знову вдалося виплутатися, складається відчуття, що її молитви почуті).

in (all) somebody's/something's glory

What has Hillary Clinton will include in the 100 days stops that he will cut the US Select to Donald Trump? One audience member wrote: "They are in all her glory tonight. Made for a great experience. (Як виглядали 100 днів Хіллари Клінтон після програшу Дональду Трампу на виборах? Один із свідків написав: "Вона була у всій своїй величі. Тепер готується до нових вершин/здобутків).

Даний фразеологізм заснований на перенесенні значення свого головного компонента «glory», лексичне значення якого безпосередньо пов'язане з тріумфом і пишнотою і у зв'язці з іншими лексичними одиницями представляє щось, що уособлює велич, що має позитивну конотацію.

on ropes / up and down

Is Merkel really on the ropes? Mrs Merkel's approval ratings have gone up and down in recent months as a result of her refugee policy but they remain the envy of other world leaders. (Чи дійсно Меркель знову під загрозою? Рейтинг пані Меркель знову нестабільний останні місяці, це результат її політики на адресу біженців, але її рейтинги залишаються об'єктом заздрощів з боку інших світових лідерів).

В українській мові існують практично повні відповідники даних ФО, а саме бути на волосині (тобто бути в ситуації, близькій до провалу) і туди-

сюди (тобто бути нестабільним). Значення даних ФО ґрунтується на перенесенні функцій існуючих предметів та реалій. Використання даних фразеологізмів робить уривок негативно-емотивним і водночас дуже експресивним.

Таким чином, дійшли висновку, що помірне використання фразеологізмів робить текст емоційним і живим, оскільки зачіпаються екстралінгвістичні фактори, над якими слухач чи читач мимоволі замислюється, що робить текст, що більш запам'ятовується.

Цитати

Цитати

4

- 1 «Текст є знятий момент мовотворчого процесу, поданий у вигляді конкретного твору, обробленого відповідно до стилістичних норм даного типу письмового (усного) різновиду мови; твір, що має заголовок, завершений по відношенню до змісту заголовка, що складається з взаємозумовлених частин і має цілеспрямованість і прагматичної установкою»
- 2 «Під контекстом розуміємо поєднання семантично реалізованого слова значення якого контекст вичленюється з вказівним мінімумом (тобто елементом мовного ланцюга, що несе необхідну семантичну вказівку)»
- 3 «зазвичай розуміють афористично стислі висловлювання з повчальним змістом у ритмічно організованій формі»
- 4 "Вона була у всій своїй величі. Тепер готується до нових вершин/здобутків). Даний фразеологізм заснований на перенесенні значення свого головного компонента «glory», лексичне значення якого безпосередньо пов'язане з тріумфом і пишнотою і у зв'язці з іншими лексичними одиницями представляє щось, що уособлює велич, що має позитивну конотацію. on ropes / up and down Is Merkel really on the ropes? Mrs Merkel's approval ratings have gone up and down in recent months as a result of her refugee policy but they remain the envy of other world leaders. (Чи дійсно Меркель знову під загрозою? Рейтинг пані Меркель знову нестабільний останні місяці, це результат її політики на адресу біженців, але її рейтинги залишаються об'єктом заздрощів з боку інших світових лідерів). В українській мові існують практично повні відповідники даних ФО, а саме бути на волосині (тобто бути в ситуації, близькій до провалу) і туди- сюди (тобто бути нестабільним). Значення даних ФО ґрунтується на перенесенні функцій існуючих предметів та реалій. Використання даних фразеологізмів робить уривок негативно-емотивним і водночас дуже експресивним. Таким чином, дійшли висновку, що помірне використання фразеологізмів робить текст емоційним і живим, оскільки зачіпаються екстралінгвістичні фактори, над якими слухач чи читач мимоволі замислюється, що робить текст, що більш запам'ятовується.